

תגבור פעילות ממשלתית בגולן

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. בהמשך להחלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21.2.10 ולהחלטת ממשלה מספר 2954 מיום 9.3.11 שעניינן שיקום והעצמת תשתיות מורשת לאומית, ובכלל זאת, שיקום שיחזור ופיתוח אתר "עין קשתות":

להנחות את אגף מורשת במשרד ירושלים ומורשת (להלן - אגף מורשת), לתכנן ולבצע את המשך עבודות שיקום וחידוש אתר בית הכנסת העתיק "עין קשתות", לרבות המשך השלמת קימון בית הכנסת (הוספת קומה שנייה), והכשרתו לביקורים וכן שימור ושיקום בית המעיין וסביבתו לרבות עבודות הפיתוח הנדרשות להכשרת כל המתחם לקליטת קהל.

לצורך יישום סעיף זה, יקצו המשרדים הבאים, ממקורותיהם, סך של 6.3 מלש"ח, אשר יאוגמו בתקנת אגף מורשת, כמפורט בטבלה להלן:

מקור תקציבי / שנת תקציב	2016 [מלש"ח]	2017 [מלש"ח]	2018 [מלש"ח]
משרד לירושלים ומורשת	0.7	0.7	0.9
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	0.3	0.5	0.2
משרד התיירות	0.3	0.4	0.3
המשרד לשירותי דת	0.6	0.6	0.8
סה"כ	1.9	2.2	2.2

2. בהמשך להחלטה מס' 1170 מיום 12.1.14 והחלטה מס' 1739 מיום 22.6.14, להנחות את משרד התרבות והספורט והמשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לתקצב בשנת 2017, אירועי ופעילויות תרבות בסימן ההתיישבות בגולן, שייקבעו בהתאם לתבחינים מקצועיים ובכפוף לכל דין. לצורך יישום סעיף זה, יקצו המשרדים הבאים, ממקורותיהם, סך של 1.5 מלש"ח כמפורט בטבלה להלן:

מקור תקציבי / שנת תקציב	2017 [מלש"ח]
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	1
משרד התרבות והספורט	0.5
סה"כ	1.5

3. בהמשך להחלטת ממשלה מס' 1739 מיום 22.6.14, ולצורך השלמת פרוייקט התייעלות אנרגטית במועצה המקומית קצרין, באמצעות החלפת גופי תאורה, להנחות את משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ומשרד הפנים להקצות, בשנת 2017, ממקורותיהם, שני שליש בחלוקה שווה, מיתרת עלות מימון הפרוייקט, שלא תעלה על 1 מלש"ח, בהתאם לבדיקה מקצועית שישלים המשרד לתשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. התקציב יאוגם בתקנה ייעודית במשרד הפנים. הממשלה רושמת לפניה את הודעת המועצה המקומית קצרין כי תעמיד ממקורותיה את השליש הנוסף.

החלטה זו מבוססת על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטה מס' 1739 הנ"ל, לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 שעניינו עדיפות לאומית.

דברי הסבר

רקע כללי

בהחלטה זו מוצע לתגבר פעילויות בגולן, וזאת בהמשך ובנוסף להחלטות ממשלה קודמות שהתקבלו בנושא, ועל יסוד השיקולים המפורטים באותן החלטות.

אשר לסעיף 1 להחלטה, התכנית להעצמת תשתיות מורשת (להלן – **התכנית**) הוקמה במשרד ראש הממשלה בהחלטת ממשלה 1412 מיום 21.2.10 (להלן – **החלטת הממשלה**). במסגרת יישום החלטת הממשלה אושרה תכנית לשיקום והעצמה של כ- 150 מיזמים בתחום המורשת הלאומית, ביניהם מיזמים לשימור נכסים פיסיים (תרבות מוחשית), ומיזמים לשימור נכסי תרבות רוחניים (בלתי מוחשיים).

כחלק ממימוש המטרות האמורות לעיל, החליטה הממשלה (בהחלטת ממשלה מספר 2954 מיום 9.3.11, להלן – **החלטה 2954**) לאמץ את החלטת ועדת ההיגוי של התוכנית ולאשר, כחלק מתכנית העבודה של התכנית את שיקום בית הכנסת העתיק בעין קשתות, בשל מאפייניו הייחודיים, כפי שיפורט להלן.

בהתאם, בשנים האחרונות אגף מורשת פעל לביצוע עבודות פיתוח במרחב האתר ולהקמת הנדבכים הראשוניים של בית הכנסת. על פי המוצע בסעיף 1 להצעת ההחלטה, מתבקשת הממשלה לאשר את המשך קיומם מבנה בית הכנסת ושימורו, לטובת הפיכתו לנקודת ציון משמעותית בנוף המורשת הלאומית.

בית הכנסת העתיק "עין הקשתות" מהמאה החמישית לספירה, ממוקם סמוך למושב נטור בדרום רמת הגולן; והוא אחד מאתרי המורשת היפים והמפוארים שנחשפו בארץ. חשיבות האתר נובעת מהתקופה אותה הוא מייצג, ומאופן השתמרותו.

בית הכנסת העתיק "עין הקשתות" הינו נכס מימי התלמוד בעל שלמות (אינטגריטי) גבוהה במיוחד, ולאור זאת, בכוחו להביא להבנה והכרה עמוקה יותר של התקופה אותה הוא מייצג. בית הכנסת מצוי באתרו הטבעי וניתן למצוא בו סמלים יהודיים מובהקים. ברחבי הארץ קיימים שרידי בתי כנסת רבים מתקופת המשנה והתלמוד. אולם מאלה נשתמרו נדבכים בודדים, כאשר מרבית חומרי הגלם נלקחו לשם שימוש חוזר בבניה חדשה יותר. במקרה של "עין קשתות", כמעט 100% מחומרי הגלם המקורי ישנם, שכן המבנה חרב ברעידת אדמה שהתרחשה בשנת 749 לספירה והאבנים, כמעט כולן, נשמרו במפולת באתר. כעת נותר להרימן ולהקים את המבנה מחדש, בתהליך הנקרא "קיום". זאת לעומת תהליך "שחזור" המתבצע כשמסלמים מבנה באמצעות אלמנטים חדשים בהתאם לתכנית משוערת. מבחינה זו, מדובר באתר יחיד מסוגו בארץ.

קימום בית הכנסת בעין קשתות, הינו אחד הפרויקטים החדשניים בארכיאולוגיה של ארץ ישראל. בקיץ 2003 החלה חפירת בית הכנסת בתהליך חדשני ופורץ דרך. חדשנות המהלך כללה סריקה דיגיטלית תלת-ממדית של גל האבנים, המסייעת בנייתו והבנת המפולת. בית הכנסת קומם לגובה של הקומה הראשונה, ובשלב הבא יושלם הקמת המבנה כולו, כולל הקומה השנייה.

לצורך המשך ביצוע הפעולות המפורטות בסעיף 1 להחלטה, ובכלל זה השלמת חלק מהפעולות שביצעו החל במסגרת החלטה 2954, מוצע להקצות סכום של 6.3 מלש"ח לטובת אתר המורשת "עין קשתות". התקציב יאוגם באמצעות המשרדים חשופים בתקנת מורשת במשרד לירושלים ומורשת.

אשר לסעיף 2, בשנת 2017 יציין אזור הגולן 50 שנות התיישבות. לצורך כך, מוצע להקצות בשנת 2017, סכום של 1.5 מלש"ח לטובת אירועי ופעילויות תרבות אשר יתקיימו בסימן זה.

אשר לסעיף 3, החלטת הממשלה מס' 1739 מיום 22.6.14 (להלן – **החלטה 1739**) מגדירה את מועצה מקומית קצרין כאזור בעלת עדיפות לאומית. בהתאם לאמור בהחלטה 1739, קצרין היא ישוב ספר, המשמש עוגן מרחבי בודד וצומת למתן שירותים מרחביים לכל יישובי נפת הגולן, שהיא הנפה הפריפריאלית ביותר בישראל. בקצרין עצמה מתגוררים כ-6829 איש בלבד (למ"ס 2014), והיא מדורגת באשכול 3 במדד הפריפריאליות ובאשכול 5 במדד הכלכלי חברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בהחלטת הממשלה הנ"ל נקבעו פעולות שונות

שנועדו להביא להעצמה כלכלית וחברתית של היישוב קצרין, הנותנת מענה לאתגרים הייחודיים של היישוב, כיישוב ספר המשמש עוגן שירותים מרחבי בודד לכל יישובי נפת הגולן. במסגרת סעיף 3 להצעת החלטה זו, מוצע להקצות סכום של 1 מלש"ח בקידום פרויקט התייעלות אנרגטית אשר ישלים את מהלך החלפת התאורה ברשות לתאורה חסכונית. מהלך זה של התייעלות אנרגטית, מייצר באופן אוטומטי התייעלות כלכלית של כ- 50% הפחתה בהוצאות החשמל של הרשות, ותורם לתכליות הקבועה בהחלטה 1739.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

תקציב

כמפורט בגוף ההחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים - תומך
שר הפנים והשר לפיתוח הפריפריה החברתית, הנגב והגליל - תומך
שר התיירות - תומך
שרת התרבות והספורט - תומכת
השר לשירותי דת - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21.2.10

החלטת ממשלה מספר 2954 מיום 9.3.11

החלטה מספר 1170 מיום 12.1.14

החלטה מספר 1739 מיום 22.6.14

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעת

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי;
תחום פעולה עיקרי: 02חברה וכלכלה

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר ירושלים ומורשת

ה' בניסן התשע"ו
13 באפריל 2016

היועצת המשפטית

ירושלים, ה' בניסן, התשע"ו
13 באפריל, 2016

6892761782

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: תגבור פעילות ממשלתית בגולן

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. לסעיף 1 להצעה –
בהחלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21.2.10 (להלן – **ההחלטה המקימה**), הוחלט לבצע תכנית בת שש שנים להעצמת תשתיות מורשת לאומית (להלן – **התכנית**).
בהחלטת ממשלה מספר 2954 מיום 9.3.11, אושר ביצועו של מיזם מורשת באתר "עין קשתות" במסגרת התוכנית. ההחלטה התקבלה בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטה המקימה, ובעקבות החלטת ועדת ההיגוי של התוכנית, שהתקבלה על פי התבחינים שנקבעו לעניין זה. ביצוע המיזם נעשה בכפוף למנגנוני פעולתה של תכנית מורשת.
בהחלטת ממשלה מספר 46 מיום 31.5.15 הוקם משרד ירושלים ומורשת, ובמסגרת זו הועבר למשרד זה שטח הפעולה של התכנית להעצמת תשתיות המורשת הלאומית.
בהצעת ההחלטה מוצע לתכנן ולבצע פעולות המשך ועבודות השלמה למיזם מורשת באתר "עין קשתות". על פי האמור בדברי ההסבר האתר המדובר מתייחד במאפיינים ארכיאולוגיים ושימוריים יוצאי דופן, לאורם מוצעת הרחבת החשקעה הממשלתית בו.
יצוין כי ההצעה מובאת בעיתוי שבו תמו שש שנות התוכנית, ובטרם הושלם גיבושו של מיתווה פעולה קבוע לעבודת אגף מורשת במשרד ירושלים ומורשת.
כאמור, אישורו של מיזם המורשת "עין קשתות" במסגרת התוכנית כאמור, ניתן בהתאם לכל מנגנוני הפעולה של התוכנית, כאשר כעת מוצע לאשר עבודות המשך והשלמה באתר.
בנסיבות אלו, נראה כי אין מניעה משפטית לאשר גם את הרחבת המיזם. יישום ההחלטה יתבצע בהתאם לנהלי העבודה הקבועים של אגף מורשת, לרבות לעניין פיקוח ובקרה, ובכפוף לאמור בסעיף 4 להלן.

2. לסעיף 2 להצעה - כאמור בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, בשנת 2017 יימלאו 50 שנה להתיישבות בגולן, ולאור זאת, מוצע להנחות את משרד התרבות והספורט והמשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות תקציב לטובת אירועי ופעילויות תרבות בסימן התיישבות בגולן, שייקבעו בהתאם לתבחינים מקצועיים ובכפוף לכל דין.

3. לסעיף 3 להצעה –

סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 (להלן: "החוק" או "חוק ההתייעלות") קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית (להלן – "אזור עדיפות לאומית"); החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת.
סעיף 151(ב) לחוק מונה את השיקולים שרשאית הממשלה לשקול לצורך קבלת החלטה כי אזור או יישוב הוא בעל עדיפות לאומית. בהתאם לסעיף 151(ג) לחוק, החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים, ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים שהביאו לקביעת היישוב כאזור עדיפות לאומית.

היועצת המשפטית

סעיף 152 לחוק קובע, בין היתר, כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית בתחומי הפעילות השונים של הממשלה, ובמסגרת זו תחליט בדבר סוג ההטבות שיינתנו לאותו אזור, הדרכים או האמצעים למתן ההטבות, התקופה שבה יינתנו ההטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן ההולם את נסיבות העניין. כמו כן הסעיף קובע כי התחומים שבהם יינתנו הטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי סעיף זה וכן סוגי ההטבות, הדרכים, האמצעים ואמות המידה לנתינתן והתקופות שבהן יינתנו, יכול שיהיו שונים לגבי אזורי עדיפות לאומית שונים.

בהחלטת ממשלה מס' 1739 מיום 22.6.14 (להלן – "החלטה 1739") אושרה תכנית רב שנתית לחיזוק קצרין, שתוקפה עד לסוף שנת 2019, תוך הכרזה על קצרין כיישוב בעל עדיפות לאומית. החלטה זו התקבלה בהתאם להוראות החוק, ופורטו בה השיקולים שביסודו וכן הנתונים והנימוקים התומכים בה. כמו כן נקבעו ההטבות שיינתנו במסגרתה.

כעת מוצע להוסיף לתוכנית הרב שנתית לפיתוח קצרין שנקבעה בהחלטה 1739, פעולה נוספת כמפורט בהצעה. כפי שמובהר בהצעת ההחלטה היא נסמכת על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטה 1739 לעניין קביעת קצרין כיישוב בעל עדיפות לאומית, והסיוע הנוסף המוצע לקצרין הוא בחלימה לנסיבות העניין, כמתחייב מהוראות החוק.

4. יישום ההחלטה יעשה בכפוף להוראות כל דין החל על העניין, ובכלל זה בחקשרים הרלוונטיים, דיני התכנון והבניה ודיני המכרזים. יישום ההחלטה על ידי משרדי הממשלה השונים השותפים ביישומה ייעשה על פי העניין בלוי משפטי של היועצים המשפטיים של אותם משרדים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור בחוות הדעת, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים הנוגעים בדבר בלוח זמנים קצר ביותר, ומשכך טרם התקבלה התייחסות מלאה אליה. היועצים המשפטיים של המשרד לשירותי דת, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ומשרד הפנים מסרו כי אין להם הערות להצעה בהיבטים המשפטיים הנוגעים למשרדיהם. ככל שיתקבלו הערות נוספות להצעה בהמשך ייבחן הצורך בתיקונים על פי העניין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

בכפוף לאמור לעיל, ובתיאום עם היועץ המשפטי של המשרד לירושלים ומורשת, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

יעל כהן, ע"ד
סגנית בכירה ליועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1739 של הממשלה מיום 22.06.2014.

תוכנית רב-שנתית לחיזוק קצרין

1739.

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3781 מיום 30.10.2011 ובהתאם להנמקות המפורטות בפרק העדיפות הלאומית בגוף החלטה זו, להפעיל תכנית רב-תחומית להעצמה כלכלית וחברתית של היישוב קצרין, הנותנת מענה לאתגרים הייחודיים של היישוב, כיישוב ספר המשמש עוגן שירותים מרחבי בודד לכל יישובי נפת הגולן, כדלקמן:

ייחוד היישוב ומשיכה וקליטת תושבים

1. לחזק את תדמית היישוב כדי לסייע במשיכת תושבים חדשים לקצרין, ולצורך כך להנחות את המשרד לפיתוח הנגב והגליל, בתיאום עם המועצה המקומית קצרין ובהתייעצות עם משרד התיירות, בהתאם לצורך, לגבש ולהפעיל תוכנית להרחבת החשיפה הציבורית לקצרין, לחיזוק תדמיתה ולמיצובה כיישוב המציע איכות חיים גבוהה אך בת השגה. לצורך כך, יקצה המשרד לפיתוח הנגב והגליל סך של 2.5 מלש"ח, בפריסה על פני חמש שנים (2015-2019) ממקורותיו.

2. לצורך משיכת תושבים ליישוב ולצורך הגדלת מרחב אפשרויות התעסוקה של משפחות עם ילדים קטנים המתגוררות ביישוב, להפעיל תוכנית שתיתן מענה חינוכי לילדים עד לשעות אחר הצהריים המאוחרות. לצורך כך, להנחות את משרד החינוך לתקצב פעילויות בתחום החינוך הבלתי פורמלי לילדים עד סוף בית הספר היסודי, בשנות הלימודים תשע"ה-תש"פ, בהיקף של 1 מלש"ח לשנה, ממקורות משרד החינוך. אופן ותנאי תקצוב הפעילות ייקבעו בהתאם לנהלים ולקריטריונים שיגבש המשרד.

3. להנחות את משרד העלייה והקליטה להכין תכנית ייחודית לעידוד התיישבות עולים ותושבים חוזרים בקצרין, לשנים 2015-2019.

מזכירות הממשלה

במסגרת התכנית האמורה יוקם, בין היתר, מוקד יזמות עסקית לעולים שייתן שירותים לכלל העולים והתושבים החוזרים המתגוררים בנפת הגולן, ויינתנו מענקים ייחודיים למקימי עסקים בנפת גולן ומענקים לעידוד העסקת עולים המתגוררים שם. לצורך כך, יקצה משרד העלייה והקליטה, ממקורותיו, סך של 500 אלש"ח בכל אחת מהשנים 2015-2019.

תיירות

4. לצורך חיזוק תעשיית התיירות בקצרין, להנחות את משרד התיירות לתמוך בהקמתם של חדרי אירוח כפרי, באמצעות מתן מענקים בשיעור של עד 24% מהיקף ההשקעה המוכרת, ולעודד הקמתם של עסקים קטנים בתיירות באמצעות מתן מענקים בשיעור של עד 30% מהיקף ההשקעה המוכרת, בהיקף תקציבי כולל של עד 4 מלש"ח, לכל תקופת התוכנית (2015-2019), וזאת ממקורות משרד התיירות בשנים אלו. משרד התיירות יפרסם, עד ליום 1.11.2014, חוזר מנכ"ל בדבר התבחינים הרלוונטיים ליישום תוכנית זו.

5. לצורך חיזוק התיירות בקצרין, להנחות את משרד התיירות לפעול לפיתוח תשתיות תיירות ציבוריות בקצרין בהתאם למתווה שיגבש המשרד בתיאום עם המועצה המקומית קצרין בתוך 90 יום, ולהקצות לשם כך סך של 8 מלש"ח מתקציבו. פריסת המזומן של התקציב תהיה בהתאם לתוכנית שתגובש.

תפעול וייעול הרשות המקומית

6. במטרה לתמוך בפעילויות הנדרשות ליישום תוכנית זו, לרבות פעולות להתייעלות ולחיזוק תפקודי של הרשות המקומית, להקצות למועצה המקומית קצרין מענק זמני מיוחד, במתווה פוחת בשנים 2015-2019. מענק זה יבוא בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק אחר המגיע לרשות, ויועבר לרשות עד לסוף חודש מאי של כל אחת מהשנים האמורות.

לצורך מימון מענק זה, יעביר משרד האוצר למשרד הפנים תקציב תוספתי בסך של 4 מלש"ח ב-2015, 3.5 מלש"ח ב-2016, 3 מלש"ח ב-2017, 2.5 מלש"ח ב-2018 ו-2 מלש"ח ב-2019. משרד הפנים יקצה סכום נוסף למענק, בשיעור כולל של 4.4 מלש"ח, בפריסה על-פני 5 שנים ממקורותיו, בכלל זה מהתקציב המיועד ליישום תוכניות רב-תחומיות בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3781 מיום 30.10.2011.

7. במטרה להקטין את הוצאות התפעול של הרשות ולחזק את שילובה

מזכירות הממשלה

באזור בעל ערכים נופיים וטבעיים ייחודיים, להנחות את המשרד להגנת הסביבה לגבש תכנית אב לקיימות ביישוב, וזאת בשיתוף עם המועצה המקומית קצרין, וכן לקדם לביצוע, בשנים 2015-2016, הרחבה של פרויקט המיחזור והפרדת האשפה ביישוב, בהקצאה כוללת של 3 מלש"ח, באמצעות קרן הניקיון ובכפוף לאישור הנהלת הקרן.

חינוך, חברה וקהילה

8. הממשלה רושמת לפניה את הודעת המועצה המקומית קצרין והמועצה האזורית גולן כי הגיעו להסכמה על הגשת בקשה למשרד החינוך להקמת אולפנה בקצרין החל משנת הלימודים תשע"ו. כן רושמת הממשלה לפניה את הודעת משרד החינוך, לפיה המשרד בוחן את קידום הבקשה לביצוע, בהתאם ובכפוף לעמידת הבקשה בתנאי ובנהלי המשרד.

9. לחזק את הקהילה בשכונות השיכון הוותיקות, ולתגבר את פתרונות הדיור לסטודנטים, לרבות אלו הלומדים במכללת אוהל, ולצורך כך להנחות את המשרד לפיתוח הנגב והגליל בשיתוף עם המועצה המקומית קצרין להקים ולהפעיל קהילת סטודנטים, במסגרתה יקצה משרד הבינוי והשיכון דירות להשכרה בשכונות "גמלא" ו"נווה" בהנחה של 75% מגובה שכר הדירה המקובל במסלול שכר דירה חופשי הנהוג במשרד, וזאת בשנים 2015-2019. כנגד הטבה זו, יידרשו הסטודנטים לפעילות חברתית. משרד הבינוי והשיכון, בתיאום עם המועצה המקומית קצרין והמשרד לפיתוח הנגב והגליל, יקבע את התבחינים, הנהלים והכללים להפעלת התוכנית ולסדרי הזכאות להיכלל בה בהתאם למתווה המפורט בנספח א' להלן.

לצורך יישום התוכנית, לרבות שיפוץ יחידות הדיור ועלויות תפעול, יוקצה סך של 3 מלש"ח כמפורט בטבלה להלן:

מקור תקציבי /	2015	2016	2017	2018	2019
שנת תקציב	[מלש"ח]	[מלש"ח]	[מלש"ח]	[מלש"ח]	[מלש"ח]
משרד הבינוי והשיכון	0.5	0.5	0.2	0.2	0.2
המשרד לפיתוח	0.5	0.3	0.2	0.2	0.2

מזכירות הממשלה

					הנגב והגליל
0.4	0.4	0.4	0.8	1	סה"כ

הסכומים האמורים יועברו על-ידי אגף התקציבים באוצר, מתקציבי המשרדים המופיעים כמקורות בטבלה, לתקנה ייעודית בתקציב המשרד לפיתוח הנגב והגליל, מראש ובאופן מובנה בספר התקציב של השנים הרלוונטיות, כך שלא יהיה צורך בהעברה תקציבית פרטנית. המשרד לפיתוח הנגב והגליל יעביר את התקצוב למפעיל התוכנית בהתאם לנהלים המקובלים. עודפים שלא ימומשו בשנה נתונה יועברו לשנים הבאות עד לשנת 2019, כולל. עודפים שלא ימומשו עד סוף 2019, יוחזרו למשרדים המתקציבים בתקציב 2020.

10. לשקם, לחדש ולתחזק תשתיות אורבניות וסביבתיות בשכונות הוותיקות "נווה" ו-"גמלא", לרבות בית הספר הנטוש "גמלא" לפי שיקול דעת הרשות המקומית, בביצוע המועצה המקומית, בהיקף תקציבי כולל של 9.75 מלשי"ח, מהם 2 מלשי"ח לביצוע מיידי בשנת 2014, והיתרה כמפורט בטבלה שלהלן:

מקור תקציבי / שנת תקציב	2014 [מלשי"ח]	2015 [מלשי"ח]	2016 [מלשי"ח]	2017 [מלשי"ח]
משרד הבינוי והשיכון		2	1	1
המשרד לפיתוח הנגב והגליל		0.25	0.25	0.25
משרד האוצר	2	2	1	
סה"כ	2	4.25	2.25	1.25

הסכומים המפורטים בטבלה לשנים 2015-2017, יועברו על-ידי אגף התקציבים באוצר מתקציבי המשרדים המופיעים כמקורות בטבלה לתקנה ייעודית בתקציב משרד הפנים, מראש ובאופן מובנה בספר התקציב של השנים הרלוונטיות, כך שלא יהיה צורך בהעברה תקציבית פרטנית. משרד הפנים יעביר לרשות המקומית את הסכומים האמורים בהתאם לביצוע, על-פי הכללים הרגילים.

11. להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר, בתיאום עם המועצה המקומית קצרין, לגבש בתוך 90 יום, תוכנית לפעילות מוטת חקלאות בקצרין על ידי תמיכה במיזמי תיירות חקלאית, אשר יוגשו למשרד בהתאם לקול קורא ונהלי תמיכה ישירה של המשרד. בכלל זה, ייבחנו אפשרויות להרחבת מיזמים חקלאיים-חינוכיים ומיזמי תיירות חקלאית בקצרין. היקף התוכנית יעמוד על סך של 2 מלש"ח, בפריסה על פני חמש שנים, ממקורות משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

12. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ישתתף בפרויקט לעידוד השימוש ברכיבה על אופניים כתחליף לשימוש יום יומי ברכב הפרטי על ידי הסדרת תשתית שבילי אופניים בטוחה בקצרין ובין קצרין ליישובי המועצה האזורית גולן, זאת, בהיקף תקציבי של 1 מלש"ח לשנה, לתקופה של 5 שנים, בכל אחת מהשנים 2015-2019, במימון 100% מתקציב הפיתוח של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, על פי נהלי המשרד.

עדיפות לאומית

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: "החוק"), בנושא אזורי עדיפות לאומית, החלטה זו נשענת על השיקולים הקבועים בסעיפים 151(ב)(3) ו-151(ב)(4) לחוק, בעניין תכנון הפריסה של האוכלוסייה ובעניין מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כשלצידם שיקולים מקצועיים הנוגעים למאפייני הרשות ולמטרות ההחלטה.

קצרין היא ישוב ספר, המשמש עוגן מרחבי בודד וצומת למתן שירותים מרחביים לכל יישובי נפת הגולן, שהיא הנפה הפריפריאלית ביותר בישראל.

על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כפי שעובדו והוצגו במסגרת החלטת הממשלה מס' 667 מיום 4.8.2013 (הכרזה על אזורים ויישובים כבעלי עדיפות לאומית) (להלן – החלטה 667), ממוצע הפריפריאליות של היישובים בנפת הגולן (בהתאם לחלוקה המנהלית הרשמית של מדינת ישראל) עומד על 2.33 והוא הנמוך בישראל. בנוסף, במסגרת החלטה 667, שוקלל מדד משולב המבטא ממוצע של מדד הפריפריאליות של הלמ"ס והמדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס, ברמת הנפה המנהלית; גם במדידה זו הגיעה נפת הגולן לציון הנמוך ביותר בין כלל הנפות במדינת ישראל ובפער ניכר.

עוד יצוין, כי נפת הגולן הינה נפה ייחודית בכל הנוגע למאפיינים

הגיאוגרפיים שלה גם בהיבטים נוספים, מלבד היותה הנפה הפריפריאלית ביותר בישראל. כך, למשל, כ-65% מיישובים בנפה הם יישובים סמוכי גבול, כהגדרתם בהחלטה 667. בנוסף, נפת הגולן היא גם הנפה הכי פחות מאוכלסת בישראל. על-פי נתוני הלמ"ס צפיפות האוכלוסייה לקמ"ר יבשתי עמדה בנפת הגולן על 38.2 נפשות לקילומטר מרובע, לעומת 50.4 נפשות בנפת באר שבע, ושיעורים גבוהים בהרבה בנפות אחרות (שנתון סטטיסטי לישראל 2013, לוח 2.23). נפת הגולן היא גם הנפה הקטנה ביותר בארץ במספר התושבים הגרים בה (44,000 תושבים על-פי נתוני הלמ"ס לשנת 2012, כמפורט בשנתון סטטיסטי לישראל 2013, לוח 2.15).

כפועל יוצא ממכלול נתונים אלו עולה, כי לנפת הגולן מאפיינים ייחודיים, שאין שניים להם בנפות אחרות בארץ, ולקצרין, כיישוב המהווה עוגן מרחבי לכלל יישובי הנפה, קיימת בהתאם חשיבות וייחודיות עצמאית. פיתוח קצרין משרת אפוא את כלל יישובי הנפה.

בהקשר זה יצויין, כי בשנה האחרונה החליטה הממשלה על מכלול פעולות לפיתוח יישובים בגולן במסגרת שתי החלטות ממשלה. החלטה אחת עסקה בתכנית רב שנתית לפיתוח ולהעצמת כל היישובים הדרוזים ברמת הגולן (החלטת ממשלה מספר 1052 מיום 15.12.2013); החלטה שניה עסקה בתוכנית לפיתוח נחלות חקלאיות ביישובי המועצה האזורית גולן (החלטה מס' 1170 מיום 12.1.2014). החלטות אלו הקיפו ונתנו מענה לכל הרשויות המקומיות בנפת הגולן, למעט המועצה המקומית קצרין.

בקצרין עצמה מתגוררים כ-6,700 איש בלבד (למ"ס 2012), והיא מדורגת באשכול 3 במדד הפריפריאליות ובאשכול 5 במדד הכלכלי חברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ביום 30.10.2011 החליטה הממשלה (החלטה מס' 3781) לקדם תוכנית ניסויית להעצמת מועצות מקומיות בפריפריה. במסגרת זו, החליטה הממשלה למקד מאמצים בפיתוח ובקידום מועצות מקומיות שטרם הצליחו להוות מוקד משיכה מספק לאוכלוסייה ולתעסוקה ולהפוך לעיר. שלוש המועצות המקומיות שעמדו בתבחינים שנקבעו בהחלטת הממשלה (תבחינים שהתייחסו למספר תושבים, מדד פריפריאליות ומדד חברתי כלכלי) היו ירוחם, חצור הגלילית וקצרין. מאז קבלת ההחלטה התקיימה בחינה מקצועית ביחס לשלוש הרשויות הללו וכן חלו התפתחויות נוספות המשליכות על גיבוש תכניות עבורן.

בכל הנוגע לקצרין, חלו שינויים גיאוגרפיים-פוליטיים וכן אושרו החלטות ממשלה לכל הרשויות המקומיות בגולן כפי שפורט לעיל, באופן שקצרין נותרה הרשות היחידה בנפת גולן שאינה כלולה בתוכנית פיתוח ממשלתית. פיתוח קצרין הפך אפוא ליעד העומד בפני עצמו, מעבר לנגזר

מהחלטת ממשלה 3781 בעניינה, וזאת נוכח היותה הרשות היחידה ללא תוכנית פיתוח בגולן, ובשל החשיבות של פיתוח קצרין להצלחת תוכניות הפיתוח האחרות של הגולן, המחייבות פיתוח מקביל של קצרין כעוגן השירותים המרחבי.

בכל הנוגע לירוחם המצוינת בהחלטת הממשלה 3781, יצויין כי ירוחם מושפעת באופן ניכר מקידום התוכנית למעבר בסיסי ההדרכה של צה"ל לקריית ההדרכה בצומת הנגב, הסמוכה לירוחם. בהתאם, בהחלטת הממשלה מס' 546 מיום 14.7.13 נקבעה המועצה המקומית ירוחם כיישוב בעל עדיפות לאומית, ואף ניתן לה מעמד ייחודי בין כלל הרשויות שהוגדרו כ"יישובי מטר" באותה החלטה (באר שבע, ירוחם, אופקים, ערד, דימונה, מועצה אזורית מרחבים), וכן נקבע סל של פעולות והשקעות ממשלתיות ייחודיות לירוחם; זאת, נוכח מיקומה של ירוחם בסמוך לקריית ההדרכה של צה"ל, ונוכח העובדה שקריית ההדרכה צפויה להתאכלס כבר השנה, וזאת בשונה מבסיסים אחרים שאמורים לעבור לאזור הנגב.

אשר לחצור הגלילית, יצויין כי משרד הפנים משלים בימים אלו גיבוש תוכנית פיתוח רב-תחומית לחצור הגלילית, בהתאם למתווה שנקבע בהחלטה 3781 הנ"ל.

לאור כל האמור לעיל, מוכרזת קצרין כיישוב בעל עדיפות לאומית לעניין החלטה זו לשנים 2019-2014.

נספח א'

לעניין סעיף מס' 9 להחלטה זו, וכאמור בו, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, בשיתוף עם המועצה המקומית קצרין, יקימו ויפעילו קהילת סטודנטים במתחם שכונת השיכון חוותיקות במרכז קצרין. קהילה זו תפעל במתכונת דומה לזו שנקבעה בהחלטת ממשלה מס' 3799 מיום 17.7.2008, בשינויים המתאימים, באופן שיקנה גם לסטודנטים הלומדים במכללת אוהלו דירות להשכרה בשכונות "גמלא" ו"נווה", אשר יוקצו על ידי משרד הבינוי והשיכון בהנחה של 75% מגובה שכר הדירה המקובל במסלול שכר דירה חופשי הנהוג במשרד בינוי והשיכון, וזאת בשנים 2015-2019. כנגד הטבה זו, יידרשו הסטודנטים לפעילות חברתית.

מספר יחידות הדיור שייכללו בתוכנית יעמוד, בשנת 2015, על לפחות 10 יח"ד, והוא יגדל בשנים שלאחר מכן בהתאם למצאי הדירות הקיים בשכונות הנכללות בתוכנית ולמסגרת התקציבית הקבועה לתוכנית.